

Regelforenkling (og paraplyer)¹

Der var engang en republik, der hed Sokratia, som havde et skattesystem, der efterhånden var blevet så kompliceret, at det var helt ubrugeligt.

Men så en skønne dag fandt et begavet medlem af nationalforsamlingen på noget klogt, som han høstede stor anerkendelse for fra alle kolleger såvel til højre som til venstre i salen.

Med gennemtrængende klarsyn så han, at det var muligt slet og ret at afskaffe alle de 53 direkte og 448 indirekte skatter, som lammede det sokratiske skattesystem, og erstatte dem alle med en enkelt lov, hvis første og sidste paragraf kun havde én eneste linie: "Alle ejere af paraplyer skal betale en årlig afgift på 1.000 francs."

I pausen blev han overdyngtet med lykønskninger fra såvel tilhængere som modstandere; alle var begejstrede for et lovforslag, som på så lykkelig vis forenede enkelthed, rimelighed og realisme samtidig med at det sikrede skatteprovenuet.

Da mødet blev genoptaget, rejste præsidenten sig og lovpriste forslagsstilleren for det geniale forslag. Han gav dog udtryk for en smule bekymring på forsvarsministerens vegne og bemærkede, at medlemmerne, før forslaget blev realitetsbehandlet, måtte være indforstået med, at militære paraplyer skulle fritages for afgift. Derefter stemte medlemmerne ved håndsoprækning alle som én for forslaget, og sagen blev, i overensstemmelse med sædvanlig procedure, udsat en uge til nærmere gennemgang.

Da sagen blev sat på dagsordenen igen, var den første taler en repræsentant for venstrefløjen. Han bad om, at der blev gennemført en skattereduktion for paraplyer af bomuld, idet de sædvanligvis blev brugt af arbejdere og funktionærer i fabrikker, når de gik på arbejde. At der her klart var tale om et arbejdsredskab, var de fleste enige i - selvom en repræsentant for det yderste højre i undtagelsen mente at kunne se et angreb på silkeindustrien. Denne uheldige bemærkning provokerede en anden repræsentant for venstrefløjen til et forslag, hvorefter tabet af skatteprovenu på bomuldspapirerne skulle kompenseres

---

¹ Dansk bearbejdelse af en fabel, hentet fra René Macard: "Garde à vous, Fisc", Éditions du Seuil 1955. Skattepolitisk Oversigt 1997, p. 244-247.

med en højere sats for silkeparaplyer, som jo blev anvendt af borgerskabet på spadsereture. Hermed kom der gang i debatten.

En repræsentant for det yderste venstre gik videre, idet han mente, at enhver paraply brugt som arbejdsredskab måtte fritages helt eller delvis. Han mente også, at der burde indrømmes fritagelse til økonomisk svagt stillede, ældre arbejdstagere og skoleelever. Uvist hvorfor foreslog han også en højere sats for paraplyer, som politiet i civil sædvanligvis bar over armen.

En højrerrepræsentant plæderede og fik flertal for en reduktion på 75 pct. for alle paraplyer, silke eller bomuld, der blev brugt som stok af heltemodige invalider fra sidste krig; men efter ønske fra venstrefløjen blev der indsat en tilføjelse om, at samme begunstiggelse skulle gælde for deltagere i modstandsbevægelsen.

En anden højrerrepræsentant bragte ind i debatten, at en paraply af bomuld skulle være smykket med et værdifuldt håndtag, således at den samlede værdi blev højere end værdien af rene silkeparaplyer. Man nåede derfor frem til, at en progressiv tillægsskat burde fastsættes i forhold til værdien af paraplyhåndtaget.

Derpå tog en jurist ordet. Han stillede spørgsmål om, hvordan skattepligten skulle fordeles ved overdragelse af en paraply; om fordelingen skulle foretages af parterne selv eller ved skattemyndighedernes mellemkomst, og i sidstnævnte tilfælde hvilken af de to parter - overdrager eller erhverver - som skulle have pligt til at indsende de nødvendige oplysninger.

En centrumrepræsentant gav nu udtryk for betænkeligheder. Det forekom ham rimeligt med delvis fritagelse for fattige og en forsigtig forhøjelse for de rige; men han kritiserede lovforslaget for ikke at have taget højde for reparerede og nybetrukne paraplyer. Han foreslog degressive satser, hvor der blev taget hensyn til skatteobjektets alder og antallet af udførte reparationer.

På dette stadium blev der nedsat et hurtigarbejdende udvalg. Det udarbejdede i løbet af få dage "De almindelige skattesatser", som dog var kommet til at indeholde i alt 19 undtagelser, blandt hvilke man kunne notere:

- Paraply knækket af en bedrager ægtemand mod rivalens hoved: 20 pct. nedsættelse af reduktionen i den almindelige skattesats.
- Paraply knækket mod en politisk modstanders hoved: 10 pct. forhøjelse af reduktionen i den almindelige sats (mod forevisning af medlemskort i et politisk parti).
- Paraply knækket mod en røvers hoved: 20 pct. forhøjelse (mod forevisning af politiattest).

Et medlem bemærkede nu, at det forekom ham mindre rimeligt, at en paraply efter i mange år at have været genstand for beskatning på ejerens hånd, efter dennes død fortsat skulle undergives beskatning hos hans arving.

Derpå fulgte en ophidset debat. Regeringen gjorde sagen til et kabinetsspørgsmål. Den vandt afstemningen, men med en meget lille margin.

I nationalforsamlingens næste møde var det en bekymret repræsentant for det distrikt, som havde den største del af paraplyindustrien, som gik på talerstolen. Han tog afstand fra på denne måde at fjerne forretningsgrundlaget for en hel erhvervsgren ved på urimelig vis at lade den bære hele det sokratiske skattetryk. Han spurgte derfor, hvorfor man ikke skulle anvende de samme skattesatser for regnfrakker. Dette kraftfulde indlæg gjorde indtryk, og princippet om skat på regnfrakker fik tilslutning fra et solidt flertal.

Et andet medlem stillede så spørgsmål om, hvilke forholdsregler finansministeren havde tænkt sig at tage over for dem, som åbenlyst trodsede republikkens love ved hverken at bruge paraply eller regnfrakke. Dette indlæg vakte indignation blandt landbrugets repræsentanter.

Den følgende taler bemærkede, at en paraply kan finde anvendelse som parasol, og en parasol kan bruges som paraply. Man måtte derfor også indføre skat på parasoller. Han hørte imidlertid fyråb og blev kaldt både tølper og kvindehader. Alligevel opnåede han at få vedtaget strenge sanktioner mod skatteunddragere, som benyttede et skatteobjekt til blandet anvendelse.

Debatten varede i uger i nationalforsamlingen. Nervøsiteten steg, og medlemmerne udvekslede først høfligheder, derefter skældsord og gik til slut til håndgribeligheder.

Til sidst blev loven alligevel vedtaget. Den havde 1.245 paragraffer. Som udgangspunkt skulle enhver besidder af en paraply eller en regnfrakke have et identitetskort, som på den ene side indeholdt oplysninger om personen med foto og fingeraftryk og på den anden side foruden foto af paraplyen eller regnfrakken gav oplysninger om indkøbsdato, oprindelse, pris, en kort beskrivelse, antal reparationer og priser herfor, reparatørens adresse osv. Kortet skulle endvidere forsynes med de oplysninger, som årligt skulle indgives til skattemyndighederne, kvittering fra kommunkassen for de årlige skattebetalinger og mulige bøder samt evt. skattelettelser og årsagen hertil. Der var endvidere rubrikker for overdragelse i levende live og ved arv, om tilsvarende genstande ejedes af andre medlemmer af familien osv. Det hele var forsynet med officielt segl og stempler, hvilket gjorde kortet næsten ulæseligt.

Skattemyndighederne oprettede kontrolafdelinger. Nogle var specialister i paraplyer, andre i regnfrakker. Men de undersøgelser, som disse kontrolafdelinger foretog, vakte kraftige protester fra skatteydere, som havde såvel paraply som regnfrakke. En højtstående embedsmand i Finansministeriet mente derfor, at man for at berolige befolkningen måtte etablere et inspektørkorps med dobbelt kompetence. De blev kaldt for de "bivalente". De kunne under en enkelt kontrol afdække det dobbelte antal skatteunddragelser. Det skabte imidlertid så megen uro, at resultatet snart blev, at der nærmest gik panik i hele den sokratiske befolkning.

Til slut fik sagen internationale forviklinger. Nabolandet, som havde en stor eksport af regnfrakker, måtte konstatere, at produktionen gik tilbage på grund af alt det, sokraterne gjorde for at undgå skatten. Diplomatiske protester hjalp ikke. Som et modtræk opstillede landet en toldmur for import af piberør, noget som udgjorde erhvervsgrundlaget for millioner af sokraterne. Resultatet var masseopsigelser i industrien og en alvorlig økonomisk krise.

Det var derfor, at man efter kun 6 måneder under det nye skattesystem i Sokratia oplevede et statskup. Republikken blev afskaffet, og en handlekraftig general tog magten som diktator.